

In mijn straat staan zeker honderd sets encyclopedieën, in heel Nederland wel over het miljoen. Een centrale computer kan de beste, meest up-to-date encyclopedie herbergen en iedere abonnee op het denknets kan op elk moment elke informatie krijgen die hij vraagt. Wat je nu per telefoon kan horen is tijd en weerbericht, en iets terugzeggen is er niet bij. Waarom niet het Turkse woord voor 'voetbal' en de uitkomst van $719\ 037 \times 426\ 393$?

Nu is men op één krant geabonneerd en wie eens een andere wil inzien moet naar kiosk of leestafel. Waarom zouden we niet aan de centrale allesweter vragen: 'Wat schreef *Het Parool* van eergisteren over de Dominicaanse Republiek? En vertel gelijk welke kranten er net zo over dachten, en welke niet.' Oordelen kunt u dan zelf.

Het is nu duidelijk waarom ik de term 'de computer' en niet 'computers' gebruik. Er hoort maar één computer te zijn, zoals er maar één telefoon is. Het denkwerk dat in de ene computer wordt gedaan is namelijk niet onafhankelijk van het denkwerk dat in de andere wordt gedaan. Waarom daar dan mensen tussen gezet? Om het de fabrikant makkelijk te maken de losse computers te verkopen? Wie vuur wil hebben, vraagt een voorbijganger om een vuurtje, zo zal u straks thuis een soort telefoon het antwoord van $719\ 037 \times 426\ 393$ vragen.

De computer, zo luidt het axioma, *kan alles wat redelijk is*. Een niet-geringe verdienste is dan ook dat men de redelijkheid van allerlei zaken moet gaan onderzoeken. De computers die in het Pentagon staan voor de berekening van de strategie in de derde wereldoorlog zijn misschien zelf niet zo nuttig. Maar het denkwerk dat aan de programmering van die machines vooraf is gegaan, is

uiterst nuttig: een paar mensen weten tenminste zonder frasen en emoties wat de gegevens van het probleem precies zijn.

Mensen, zo luidt een ander axioma, *zijn de redelijke wezens*. Voor ieder mens dient de toegang tot de computer vrij te zijn. Dit kan alleen als er een centrale computerinstallatie is. Alleen de staat kan dat organiseren.

Het menselijk denkvermogen wordt in universiteiten (en ook wel op andere plaatsen, hoor) gecultiveerd. Iedereen vindt het normaal dat die universiteiten gemeenschappelijk bezit zijn. Zo behoort ook het mechanische denkvermogen gemeenschappelijk bezit te zijn.

Ter vervanging van de individuele hand werden krachtbronnen gevonden, resulterende in de elektrische stroom. De elektriciteit wordt door de overheid onze huizen binnen geleid. Ter vervanging van de individuele monden en oren werden het briefpapier, de telefoon en de radio uitgevonden; die worden door de PTT in ons huis gebracht. Ter gedeeltelijke vervanging van onze hersenen is de computer uitgevonden. Die hoort ook door de overheid in ons huis te worden gebracht. Gedeeltelijke vervanging, want de computer is vooral geschikt voor het vervelende, repeterende, stompzinnige denkwerk.

De computer is een radicaal middel. Er dient radicaal over beschikt te worden.

B. C. (1965)